

Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης: Η συμβολή του στην ορθόδοξη ταυτότητα του νέου Ελληνισμού

[/ Ορθόδοξες Προβολές](#)

Στις 14 Ιουλίου εορτάζει η Εκκλησία μας τη μνήμη του Αγίου Νικοδήμου του Αγιορείτη, ο οποίος υπήρξε μια ιδιαίτερα σημαίνουσα μορφή της νεότερης ορθόδοξης πνευματικότητας, καθώς πλούτισε την χριστιανική γραμματεία με πλήθος κειμένων ποιμαντικού και όχι μόνο χαρακτήρα.

Πρώτα χρόνια και στροφή στο μοναχισμό

Γεννήθηκε στις **6 Ιουνίου 1749** στη Νάξο και βαπτίσθηκε με το όνομα Νικόλαος. Τα πρώτα του γράμματα τα έμαθε στο νησί του, στη σχολή της Νάξου, όπου σχολάρχης διατελούσε την περίοδο εκείνη ο αρχιμανδρίτης **Χρύσανθος**, αδελφός του Κοσμά του Αιτωλού. Στα 16 του χρόνια φοίτησε στην **Ευαγγελική Σχολή** της Σμύρνης, όπου εκεί γνωρίζει όλες τις επιστήμες της εποχής του, όπως Ιατρική, Φυσική, Αστρονομία, Φιλοσοφία, Ψυχολογία και Θεολογία.

Ο Άγιος Μακάριος Νοταράς

Το 1770 επιστρέφει στη Νάξο και εργάζεται ως γραμματέας της Μητροπόλεως Παροναξίας για μια πενταετία. Μέσα σ' αυτό το διάστημα γνωρίζεται με τον τότε επίσκοπο Κορίνθου, και μετέπειτα Άγιο, **Μακάριο Νοταρά**, ο οποίος εμπνέει το Νικόλαο στις αξίες της μοναστικής πολιτείας και δυναμώνει τον πόθο του για το μοναχισμό. Το **1775** πηγαίνει στο Άγιον Όρος όπου κείρεται μοναχός στη **Μονή Διονυσίου** με το όνομα Νικόδημος. Απεβίωσε στις **14 Ιουλίου 1809** στις Καρυές του Αγίου Όρους.

Κολλυβάδες Άγιοι

Ηγετική μορφή του κινήματος των Κολλυβάδων

Μαζί με τον Άγιο Μακάριο Νοταρά και άλλους μοναχούς του Αγίου Όρους, ο Άγιος Νικόδημος, υπήρξε ηγετική μορφή του κινήματος των **Κολλυβάδων**. Η απαρχή της έριδας τοποθετείται στα μέσα του 18ου αιώνα και ξεκίνησε με αφορμή τα μνημόσυνα, τα οποία η παράδοση της Εκκλησίας θέλει να γίνονται Σάββατο και όχι Κυριακή όπως κάποια ομάδα μοναχών ήθελε να πράξει. Η θέση του Αγίου Νικοδήμου υπήρξε αναφανδόν ενάντια της μερίδας εκείνης των μοναχών όπου τελούσαν επιμνημόσυνες δεήσεις τις Κυριακές, με το σκεπτικό πως η Κυριακή αποτελεί αναστάσιμη ημέρα, μέσα στον σύντομο εβδομαδιαίο ενιαυτό, και ως εκ τούτου ήταν άτοπο να λαμβάνουν χώρα σ' εκείνη την ημέρα μνημόσυνα.

Η σχέση των δυο πνευματικών ανδρών υπήρξε γόνιμη και απέδωσε πλήθος

συλλογικών συγγραμμάτων που αποτελούν ακόμη και σήμερα σημαντικά αναγνώσματα για τον πιστό. Τέτοια συγγράμματα ήταν η Φιλοκαλία, ο Ευεργετινός, το Νέον Μαρτυρολόγιον, Νέον Λειμωνάριον, Νέον Εκλόγιον. Μέσα από τα βιβλία αυτά φανερώνεται ο αγώνας των Κολλυβάδων γενικά και ειδικότερα του Αγίου Νικοδήμου, από τα χέρια του οποίου πέρασαν τα χειρόγραφα αυτών των βιβλίων πριν καταλήξουν στο τυπογραφείο. Κύριο μέλημα φαίνεται να αποτελούσε η επανασύνδεση των χριστιανών με τη ζώσα παράδοση της Εκκλησίας, της εμπειρικής σχέσης με τον Θεό, που αφορούσε τον όλο άνθρωπο, και η έμπνευση των πιστών από τα μαρτύρια των Χριστιανών που έζησαν υπό τον Οθωμανικό ζυγό, οι οποίοι ονομάστηκαν Νεομάρτυρες.

Συμβολή του Αγίου στην ορθόδοξη ταυτότητα του νεότερου ελληνισμού

Όλος αυτός ο κόπος και ο αγώνας της συγγραφής καταδείκνυε την αγωνία για την ταυτότητα του Ορθοδόξου, τόσο απέναντι σε αθεολόγητες τάσεις που αναπτύχθηκαν εντός των κόλπων της Εκκλησίας, όσο και έναντι σε μια ισχυρή Οθωμανική Αυτοκρατορία. Πέραν τούτων, μέσα από τα έργα αυτά ξεκίνησε μια πνευματική αναγέννηση στον τόπο η λάμψη της οποίας έφτασε μέχρι τον Παπαδιαμάντη και από εκεί στη θεολογία του '60 έως και τις μέρες μας. Η συμβολή του Αγίου στην νεοελληνική θεολογική μας παράδοση υπήρξε μέσα απ' αυτά σημαντική, φάρος τηλαυγής υπό το φως του οποίου προσανατολιζόμαστε σε

ασφαλές λιμάνι.